

Inbreng MantelzorgNL voor het rondetafelgesprek 'Mantelzorg'
28 september 2023

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Sluit even uw ogen. Neem twee mensen in gedachten die u zeer dierbaar zijn. Bedenk dat één van beiden zorgafhankelijk wordt. Van u als naaste gaat nu veel verwacht worden. Waar legt u de prioriteit? Bij het zorgen voor uw naaste? Bij uw werk? Springt u bij als de wijkverpleging niet komt? Hoever kan uw zorginspanning gaan?

Iedereen is of wordt mantelzorger

Eén ding is zeker, ook u staat een stevige taak te wachten. Of misschien bent u al mantelzorger. Diverse politici verlieten om die reden het ambt. Lees de verhalen van fractievoorzitter van [Simone Meijnen](#), [Burgemeester Van Kooten](#) en [Fractievoorzitter Prins](#). Wat we nu zien, is dat financiële en personele tekorten in de zorg afgewenteld worden op de informele zorg. Steeds meer zorgtaken vallen op het bordje van de mantelzorger. Maar het zorgen voor de naaste wordt in de praktijk juist bijna onmogelijk gemaakt door de vele onnodige drempels. Denk aan bureaucratische rompslomp, onbetaald zorgverlof, of zorgindicaties die naar beneden worden bijgesteld waardoor je op steeds minder hulp kunt rekenen.

Burger wordt geconfronteerd met tegenstrijdigheden

Ook zitten er tegenstrijdigheden in het beleid. Het huidige Kabinet roept de burger op tot én meer werken én meer zorgen. Vanuit WOZO wordt gestuurd op langer thuis wonen, terwijl in het recente IBO-rapport ouderenzorg de optie 'bezuinigen op dagbesteding' staat. De burger wordt beloofd stapeling van zorgkosten tegen te gaan en regeldruk laag te houden. Nu het Wmo-abonnementstarief losgelaten wordt gebeurt het tegenovergestelde.

Toename van overbelasting

In het laatste onderzoek van het SCP uit 2019 werd duidelijk dat van de vijf miljoen mantelzorgers in Nederland bijna 10% zich zwaar belast voelt. De voortekenen zijn dat dit percentage sindsdien is gestegen en meer mantelzorgers overbelast zijn. En ironisch genoeg: dan is een opname van de naaste de enige mogelijkheid, waarmee de druk op de zorg nog meer toeneemt. Of de mantelzorger besluit minder te werken of zijn of haar betaalde baan helemaal op te zeggen.

Opdracht

Wanneer je alle mantelzorg vervangt door publiek gefinancierde zorg, dan kost dat 44 miljard euro. Het totale budget van gemeenten voor de ondersteuning van mantelzorgers bedraagt een schamele 150 miljoen euro. Deze verhouding raakt verder zoek nu we van de burger verwachten nóg meer voor elkaar te zorgen. Erken daarom dat iedereen mantelzorger is of wordt. En koppel daar de opdracht aan: hoe wordt de burger daarin gefaciliteerd en ondersteund. Wat behelst die opdracht?

- Zie de mantelzorger als mens en werk van daaruit aan oplossingen
- Erken letterlijk de waarde van mantelzorg en zet daar passende investeringen tegenover
- Maak mantelzorg logisch en passend op een manier die bij het leven van de mantelzorger past;
- Zorg voor samenhang in beleid zodat de zorg voor elkaar wordt gestimuleerd
- Investeer in beter samenspel tussen de mantelzorger, cliënt en zorgprofessionals
- Investeer in respijtmogelijkheden en lichtere vormen van zorg en ondersteuning ter voorkoming van overbelasting

Ik kijk er naar uit om binnenkort met u in gesprek te gaan,

Esther Hendriks
Bestuurder MantelzorgNL

Bijlage Mantelzorg in cijfers

Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners; zij geven zorg aan een hulpbehoevende omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie zij zorgen. De bereidheid om voor elkaar te zorgen is groot. In Nederland geven jaarlijks circa 5 miljoen 16-plussers hulp aan hun partner, familie, vriend of buur die hulp nodig heeft vanwege lichamelijke, psychische, verstandelijke beperkingen of ouderdom. Deze hulp heet mantelzorg. (bron: SCP)

Waarde van mantelzorg

De totale inzet van mantelzorgers in 2019 is berekend op 1,5 miljard uur en de maatschappelijke kosten van de ureninzet worden geraamd op 20,3 miljard euro. Het laten vervangen van alle mantelzorg door publiek gefinancierde zorg, zou circa 44 miljard euro kosten. (Bron: Ecorys.iov MantelzorgNL)

Bekijk de ervaringen van mantelzorgers:

- Marco over het belang van huishoudelijke hulp
- Zakia over de zorg voor haar moeder
- Marieke over de zorg voor haar man

Marco

Zakia

Marieke

Bronnen:

- "Blijvende bron van zorg", SCP, 2020
- "Voor elkaar?", SCP, 2017
- "Informeel hulp, wie doet er wat?", SCP, 2015
- "Werk en mantelzorg", SCP, 2019
- "Bezorgd naar school", SCP, 2020
- "Kerncijfers jonge mantelzorgers in Nederland (16-24 jaar)", SCP, 2022

In Nederland zijn 5 miljoen mantelzorgers

Algemeen

- 1 op de 3 Nederlanders (16+) gaven in 2019 mantelzorg (circa 5 miljoen mantelzorgers)
- 4.330.000 mantelzorgers geven langer dan 3 maanden hulp (langdurig)
- 970.000 mantelzorgers geven meer dan 8 uur per week hulp (intensief)
- 830.000 mantelzorgers geven zowel langdurig als intensief hulp
- 9,1% van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast (460.000 mantelzorgers)
- Een kwart van de mantelzorgers beschouwt zichzelf als mantelzorger

Informatie en ondersteuning

- 1 op de 3 mantelzorgers weet in de gemeente niet de weg naar informatie, advies of andere vormen van mantelzorgondersteuning te vinden.
- Ruim een kwart van de mantelzorgers (29%) maakt gebruik van één of meerdere vormen van mantelzorgondersteuning
- Ongeveer vijf van de zes mantelzorgers genieten van de leuke momenten van het zorgen

Mantelzorg en werk

- 5 op de 6 mantelzorgers tussen 18 en 65 jaar heeft betaald werk
- 1 op de 4 werknemers combineert betaald werk met mantelzorg
- 1 op de 20 werknemers combineert betaald werk met minstens acht uur mantelzorg per week (ongeveer 400.000 werknemers)

Jonge mantelzorgers

- 1 op de 5 jongeren tussen 12-16 jaar groeit op met een chronisch ziek gezinslid. Zij ervaren een lagere kwaliteit van leven o.a. door bezorgdheid en gepieker over hun gezinslid en hebben verhoudingsgewijs vaker last van inslaapproblemen, vermoeidheid en gevoelens van uitputting.
- 1 op de 4 jongeren tussen de 16-24 jaar zorgt voor een naaste met gezondheidsproblemen (half miljoen jongeren)